МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерства образования и науки Республики Башкортостан

Администрация городского округа город
Нефтекамск Республики Башкортостан

Муниципальное общеобразовательное автономное учреждение
средняя общеобразовательная школа №11
городского округа город Нефтекамск Республики Башкортостан

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДАЮ
на заседании ШМО руководитель ШМО учителей родных языков и литературы и ОДНК НР	Заместитель директора по учебной работе МОАУ СОШ №11	Директор МОАУ СОШ №11
________________________	________________________	________________________
/И.Ф. Валиева/ Протокол №1 от 30.08. 2024г.	/Р.Р. Ямалтдинова/ Протокол МС №1 от 30.08.2024г	/И.Г. Аллаяров Приказ № 576 от 30.08. 2024г.

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

Сертификат: 00E04301A6D9BD4262D6EC61772058B4B2
Владелец: Аллаяров Илдар Габидович
Действителен: с 19.06.2024 до 12.09.2025

КОНТРОЛЬНО-ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА

по учебному предмету

«Родной язык (башкирский)»

для обучающихся 8 класса

г.Нефтекамск . 2024

Аңлатма яҙыу

Диктант яҙыу текстары дәрестә үтелгән грамматик һәм лексик темалар менән бәйле алына.

Контроль эшенең йөкмәткеһе һәм структураһы түбәндәге документтарға таянып төҙөлдө:

1. "Рәсәй Федерацияһында Мәғариф тураһында" Федераль законы №273-ФЗ, 29.12.2012й.

2. Нефтекама ҡалаһы 11-се мәктәптең муниципаль дөйөм автономия белем биреү учреждениеһының уҡыу планы.

3. “Рәсәй Федерацияһы халыҡтары телдәре тураһында” законы (№1807, 25.10.1991й.).

4.“Башҡортостан республикаһы халыҡтары телдәре тураһында ” БР Законы (216 –З, 15.02.1999 й.)

5. Төп дөйөм белем биреүҙең төп белем биреү программаһы.

6. Дөйөм белем биреү ойошмаларында уҡытыу рус телендә алып барылған 5-9 кластар өсөн (башҡорт теле һәм әҙәбиәте) уҡыу предметы буйынса дөйөм белем биреү өлгө программаһы.

7. Рәсәй Федерацияһы халыҡтарының туған телдәрен уҡытыу концепцияһы.

8. Башҡортостан Республикаһы Мәғариф һәм фән министрлығы коллегияһы ҡарары 29.08. 2024 йыл.

Контроль эшенең структураһы һәм үтәлеү вакыты

Тикшереү эше 1 өлөштән тора.

Контроль эште башҡарыу өсөн 40 минут бирелә.

Өҫтәлмә материалдар һәм күргәҙмәлек ҡулланылмай.

Башҡорт теле буйынса белемдәрен һәм күнекмәләрен баһалау нормалары

Уҡытыусы башта тексты уҡып сыға. Өйрәнелмәгән орфограммалы һүҙҙәр алдан уҡ таҡтала яҙылған булырға тейеш. Уҡытыусы синыфтың әҙерлегенә ҡарап, әйтеп яҙҙырыу темпын үҙе билдәләй.

Тексты орфоэпия, әҙәби тел нормаларына ярашлы уҡыу талап ителә. Уҡытыусыға ярҙам итеү маҡсатында йыйынтыҡ авторҙары текстар аҙағында грамматик эш төрҙәре тәҡдим ителә.

Диктант яҙылып бөткәс, уҡыусыларға тексты уҡып һәм тикшереп сығыу рөхсәт ителә. Ләкин диктантты баштан уҡ уйлап, аңлап, иғтибарлы яҙырға өйрәтергә һәм һуңғы тикшертеү менән мауыҡмаҫҡа кәрәк. Уҡытыусы тексты икенсе тапҡыр тулы килеш уҡып сыҡҡас та, грамматик эш тәҡдим ителергә тейеш.

Диктанҡа билдә ҡуйғанда хаталарҙың характерына иғтибар ителә.. Хаталарҙы иҫәпләгәндә тупа: булмағандары, йәғни грамоталыҡты билдәләү өсөн әһәмиәте юҡтары, айырым билдәләнә.

Түбәндәге хаталар тупаҫ булмағанға инә: ҡағиҙәнең иҫкәртмәһенә ҡараған хаталар, бәйләү юлы менән яһаған яңғыҙлыҡ атамаларҙа ҙур хәрефтең яҙылышында хаталар, бер тыныш билдәһе урынына икенсеһен ҡуйыу, үҙләштерелгән һүҙҙәрҙә ялғауҙар яҙылышында хаталар.

Диктант бер генә билдә менән баһалана. “5” – тупаҫ булмаған 1 орфографик, 2 пунктацион хата булған эшкә, “4”- 4 орфографик, 3 пунктацион, йә 1 орфографик, 6 пунктацион, йә орфографик хатаһыҙ, 7 пунктацион хатаһы булған диктантҡа ҡуйыла. Әгәр хаталар араһында бер типтағылар булһа, 5 орфографик хатаһы булған эшкә лә “4” ҡуйырға мөмкин. “3” – 6 орфографик, 6 пунктацион, йә 3 орфографик, 9 пунктацион, йә 12 пунктацион хаталы эшкә ҡуйыла. Әгәр эштә өс бер типтағы хата ебәрелһә, 8 орфографик, 8 пунктацион хаталы эшкә лә “3” ҡуйыла. “2”- 9 орфографик, 9 пунктацино йә 8 орфографик, 10 пунктацион хатаһы булған эшкә ҡуйыла.

Контроль диктант

“5”	1 орфографик, 2 пунктуацион
“4”	1-2 орфографик, 2 -3 пунктуацион хата
“3”	3-4 орфографик, 4-5 пунктуацион хата
“ 2”	5 орфографик 4-6 пунктуацион хата

Һаулыҡ мөмкинлектәре сикләнгән балалар өсөн

“5”	2 орфографик, 3пунктуацион
“4”	2-3 орфографик, 3 -4 пунктуацион хата
“3”	4-5орфографик, 5-6 пунктуацион хата

“ 2”	6 орфографик 5-7 пунктуацион хата

Инеш контроль диктанты.

Мул уңыш өсөн көрәш.

Республикабыҙҙа икһеҙ – сикһеҙ иген баҫыуҙары йәйрәп ята. Бында туҡ башаҡлы бойҙай, ялбыр сәсле арыш һәм башҡа ашлыҡтар шаулап үҫә. Игенселәр, юғары уңыш йыйыу өсөн, йыл буйы тырыша. Улар көҙҙән ерҙе туңға һөрөп ҡалдыра, баҫыуҙарға тиреҫ сығара, ҡар тота. Яҙын яҡшы сифатлы орлоҡ сәсә. Ураҡ өҫтө колхозсының хеҙмәтен йомғаҡлай. Урып йыйыу ваҡытында комбайнерҙар көнө-төнө эшләй. Игенселәр илебеҙҙе мул уңыш менән шатландыра. Иген үҫтерергә уҡыусылар ҙа ярҙам итә. Улар утау эштәрендә ҡатнаша, ырҙында ярҙамлаша.

Йыллыҡ контроль диктанты.

Ай Уралым, Уралым.

Ғәжәп тауҙар теҙмәһе ул Урал. Уның ҙурлығын, оҙонлоғон тасуирлап, былай тип яҙған башҡорт халыҡ шағиры Рәшит Ниғмәти: “Үҙе Боҙ дингеҙенең һыуын эсә, ә ҡойроғо ҡойона Аралда”. Эйе, ысынлап та, уның бер осо Тоньяҡ Боҙло Океанға етеп торһа, көньяғы Ырымбур далалары һәм Ҡаҙағстанға барып сыға.

Мәғрур Урал буйҙарында бик боронғо замандарҙан алып башҡорт халҡы йәшәгән. Ошо тауҙарға һоҡланып, ул “Урал батыр”, “Аҡбуҙат” эпостарын, бик күп йырҙар, әкиәттәр ижад иткән.

“Урал” атамаһы башҡорт теленән алынған. Урал образы баашҡорттарҙың Тыуған ил символы булып һанала.